

BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ

TRẦN SINH HUY

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ
Ở PHÒNG CHÍNH TRỊ CÁC SƯ ĐOÀN BỘ BINH QUÂN ĐỘI
NHÂN DÂN VIỆT NAM GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

HÀ NỘI - 2013

BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ

TRẦN SINH HUY

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ
Ở PHÒNG CHÍNH TRỊ CÁC SƯ ĐOÀN BỘ BINH QUÂN ĐỘI NHÂN
DÂN VIỆT NAM GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Chuyên ngành: Xây dựng Đảng và Chính quyền nhà nước

Mó số: 62 31 02 03

LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

1. PGS, TS Tô Xuân Sinh
2. TS Ngô Văn Quỳnh

HÀ NỘI - 2013

MỞ ĐẦU

1. Giới thiệu khái quát về công trình nghiên cứu

Công trình nghiên cứu có tên là: *“Bồi dưỡng năng lực công tác của đội ngũ cán bộ ở phòng chính trị các sư đoàn bộ binh Quân đội nhân dân Việt Nam giai đoạn hiện nay”*. Đây là công trình mà tác giả đã có ý tưởng, ấp ủ, trăn trở, tâm đắc từ lâu, đã có sự nghiên cứu, tích lũy về lý luận và kinh nghiệm thực tiễn trong những năm công tác ở phòng chính trị sư đoàn, cũng như trong quá trình làm giảng viên khoa CTĐ, CTCT và đào tạo tại Học viện Chính trị. Trong quá trình triển khai công trình, tác giả tham khảo kết quả nghiên cứu của các công trình khoa học trong và ngoài nước có liên quan. Dựa vào hệ thống nguyên lý, quan điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin về quân đội vô sản, tư tưởng Hồ Chí Minh về quân đội cách mạng, về đội ngũ cán bộ quân đội, CTĐ, CTCT, cơ quan chính trị, cán bộ chính trị, trong lực lượng vũ trang nhân dân, quân đội nhân dân. Quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước; các nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị về CTĐ, CTCT, về xây dựng cơ quan chính trị, về xây dựng ĐNCB trong quân đội. Từ thực tiễn công tác bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB trong những năm vừa qua; các nghị quyết của đảng uỷ, các tổ chức đảng ở phòng chính trị các SĐBB; các báo cáo sơ kết, tổng kết của cục chính trị các quân khu, quân đoàn, các SĐBB và phòng chính trị; kết quả điều tra, khảo sát của tác giả từ năm 2006 đến nay.

Đề tài là vấn đề nghiên cứu có ý nghĩa rất quan trọng, góp phần xây dựng ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB vững mạnh. Trong phạm vi luận án, tác giả chỉ tập trung vào vấn đề bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB giai đoạn hiện nay. Kết cấu luận án gồm: mở đầu; 3 chương (6 tiết); kết luận; danh mục các công trình của tác giả đã công bố có liên quan đến đề tài luận án; danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục. Với

dung lượng 3 chương (6 tiết), đảm bảo cho công trình được triển khai đầy đủ cơ sở lý luận và thực tiễn, từ đó xác định yêu cầu và những giải pháp chủ yếu nhằm bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB giai đoạn hiện nay.

2. Lý do lựa chọn đề tài

Tiến hành CTĐ, CTCT là một nguyên tắc trong xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng của Đảng; là một mặt công tác quan trọng của lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong quân đội; là chức năng, nhiệm vụ của cơ quan chính trị và ĐNCB chính trị các cấp, góp phần giữ vững, không ngừng tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với quân đội, xây dựng quân đội và các đơn vị vững mạnh, trước hết là vững mạnh về chính trị. Thực tiễn gần 70 năm xây dựng và chiến đấu của Quân đội ta đã chỉ rõ, chất lượng, hiệu quả của các hoạt động CTĐ, CTCT phụ thuộc vào nhiều yếu tố, cả khách quan và chủ quan, trong đó hoạt động của cơ quan chính trị và ĐNCB cơ quan chính trị có vai trò đặc biệt quan trọng.

Hiện nay, các SĐBB là lực lượng nòng cốt, thường trực sẵn sàng chiến đấu, chiến đấu của quân đội ta ở trên các địa bàn chiến lược. Vì vậy, sự vững mạnh của các SĐBB là yếu tố có ý nghĩa quyết định tạo nên chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của các quân khu, quân đoàn và của quân đội. Do đó, chăm lo xây dựng các SĐBB vững mạnh, nâng cao sức mạnh chiến đấu là yêu cầu khách quan đặt ra hiện nay. Để góp phần xây dựng SĐBB vững mạnh phải giải quyết nhiều vấn đề, trong đó xây dựng và phát huy vai trò của phòng chính trị sư đoàn là vấn đề đặc biệt quan trọng. Bởi vì, phòng chính trị là cơ quan đảm nhiệm CTĐ, CTCT ở sư đoàn, trực tiếp chỉ đạo, hướng dẫn và tiến hành công tác tư tưởng, tổ chức và chính sách, có vai trò rất quan trọng đối với việc xây dựng và phát huy nhân tố chính trị, tinh thần, đảm bảo cho cán bộ, chiến sĩ trong sư đoàn luôn tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc, nhân dân; xây dựng và phát huy sức mạnh của các tổ chức,

lực lượng trong huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, xây dựng đơn vị và các nhiệm vụ khác, góp phần cho sư đoàn hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Đội ngũ cán bộ ở phòng chính trị các SĐBB có vai trò rất quan trọng trong việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ của phòng chính trị; liên quan trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả CTĐ, CTCT trong sư đoàn; góp phần quan trọng đảm bảo cho sư đoàn hoàn thành nhiệm vụ. Đây là lực lượng trực tiếp tham mưu, đề xuất với đảng uỷ, ban chỉ huy sư đoàn các chủ trương, biện pháp lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và xây dựng đảng bộ sư đoàn TSVM gắn với xây dựng sư đoàn VMTD; chỉ đạo, hướng dẫn và tổ chức thực hiện các hoạt động CTĐ, CTCT trong sư đoàn. Do đó, ĐNCB ở phòng chính trị các sư đoàn chỉ có thể hoàn thành nhiệm vụ, xứng đáng với vị thế và phát huy được vai trò của mình, khi họ có phẩm chất và năng lực tốt, nhất là về năng lực công tác. Có được điều này, phải được tiến hành có hiệu quả nhiều công việc. Trong đó, bồi dưỡng năng lực công tác cho ĐNCB ở phòng chính trị các sư đoàn là một công việc quan trọng hàng đầu.

Trong những năm qua, các SĐBB đã rất quan tâm bồi dưỡng, nâng cao năng lực công tác cho ĐNCB nói chung, ĐNCB ở phòng chính trị nói riêng và bước đầu đã thu được kết quả nhất định. Tuy nhiên, năng lực công tác và việc bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB này còn có những hạn chế, bất cập nhất định: công tác lãnh đạo, chỉ đạo có lúc còn chưa kịp thời; một vài cấp uỷ, cán bộ chủ trì, chủ chốt ở phòng chính trị các sư đoàn chưa quan tâm đúng mức đến công tác bồi dưỡng nghiệp vụ CTĐ, CTCT và tiến hành bồi dưỡng chưa thành nề nếp, thường xuyên; nội dung, hình thức bồi dưỡng còn chung chung, thiếu tính toàn diện, chưa phù hợp; chưa có những giải pháp mang tính đột phá để tạo chuyển biến thực sự, điều kiện đảm bảo cho hoạt động bồi dưỡng còn gặp khó khăn; ĐNCB ở phòng chính trị còn có một số hạn chế về kiến thức, năng lực chuyên ngành CTĐ, CTCT, trong đó có năng lực ngành nghiệp vụ CTĐ, CTCT; năng lực chỉ huy, quản lý về hành chính quân sự, nhất là quản lý hoạt động CTĐ,

CTCT theo nghiệp vụ cơ quan chính trị trong sư đoàn; còn một số cán bộ tỏ ra lúng túng về năng lực chuyên biệt của cán bộ cơ quan chính trị như: năng lực tham mưu, đề xuất; chỉ đạo, hướng dẫn và kiểm tra; phân tích, tổng hợp và dự báo; tổ chức phối hợp, hiệp đồng; giao tiếp, xử lý các tình huống theo cương vị chức trách được giao, ảnh hưởng đến kết quả thực hiện chức năng, nhiệm vụ của phòng chính trị các sư đoàn.

Bước vào thời kỳ mới, trước sự phát triển của tình hình nhiệm vụ cách mạng, nguy cơ chiến tranh có sử dụng vũ khí công nghệ cao của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực phản động, thực tiễn xây dựng, chiến đấu của quân đội, sự phát triển mới về chức năng, nhiệm vụ của các SĐBB và đi cùng là sự phát triển mới về yêu cầu nhiệm vụ CTĐ, CTCT của sư đoàn, đòi hỏi cần xây dựng phòng chính trị vững mạnh, nâng cao năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị trong các SĐBB. Vì vậy, phải quan tâm hơn nữa đến việc bồi dưỡng năng lực công tác ĐNCB ở phòng chính trị đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Vì vậy, đề tài tác giả lựa chọn là vấn đề mang tính cấp thiết có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

3. Mục đích nghiên cứu của đề tài

Trên cơ sở luận giải, làm rõ những vấn đề cơ bản về lý luận, thực tiễn bồi dưỡng nhằm nâng cao năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị, góp phần xây dựng ĐNCB ở phòng chính trị vững mạnh, hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài

**** Đối tượng nghiên cứu***

Bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB Quân đội nhân dân Việt Nam.

**** Phạm vi nghiên cứu***

Đề tài luận án tập trung nghiên cứu hoạt động bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB đủ quân và các SĐBB rút

gọn (có 01 trung đoàn bộ binh đủ quân) thuộc các quân khu, quân đoàn. Phạm vi khảo sát thực tế ở một số SĐBB đủ quân, SĐBB rút gọn thuộc một số quân khu, quân đoàn. Các tư liệu, số liệu sử dụng trong luận án được giới hạn từ 2006 đến nay.

5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

** Những đóng góp mới của luận án:*

- Luận giải, làm rõ quan niệm năng lực công tác và bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB.

- Khái quát những kinh nghiệm bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB những năm qua.

- Đề xuất một số nội dung, hình thức, biện pháp có tính khả thi trong các giải pháp bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị các SĐBB giai đoạn hiện nay.

** Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án:*

Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần cung cấp thêm những cơ sở khoa học giúp cho đảng ủy, chính ủy, phó chính ủy SĐBB, các tổ chức đảng và ĐNCB chủ trì, chủ chốt ở phòng chính trị các SĐBB nghiên cứu, vận dụng vào quá trình lãnh đạo, chỉ đạo bồi dưỡng năng lực công tác của ĐNCB ở phòng chính trị, trong chỉ đạo, hướng dẫn xây dựng phòng chính trị các SĐBB vững mạnh toàn diện.

Luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo, phục vụ nghiên cứu khoa học, giảng dạy và học tập môn CTĐ, CTCT ở các học viện, nhà trường quân đội.

TỔNG QUAN VỀ VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

1. Tình hình nghiên cứu có liên quan mật thiết đến đề tài luận án

1.1. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài liên quan đến đề tài luận án

Xây dựng cơ quan chính trị, đội ngũ cán bộ chính trị các cấp trong quân đội là vấn đề lớn, có ý nghĩa rất quan trọng trong nâng cao chất lượng tổng hợp và sức mạnh chiến đấu của quân đội; luôn được các cán bộ lãnh đạo, chỉ huy và các nhà khoa học của Liên Xô, Trung Quốc quan tâm nghiên cứu, đã có nhiều công trình nghiên cứu về vấn đề này, tiêu biểu là:

Trong tác phẩm “*Một số vấn đề công tác đảng - công tác chính trị trong các lực lượng vũ trang Liên Xô*”, đề tài khoa học, A.A. Ê-pi-sép [61]. Trên cơ sở những kinh nghiệm đã tích lũy được, tác giả đã chỉ ra những nguyên tắc leninít của CTĐ, CTCT và công tác tổ chức của cơ quan chính trị trong các lực lượng vũ trang; đưa ra những biện pháp CTĐ, CTCT trong nâng cao kỷ luật quân sự và trình độ sẵn sàng chiến đấu của các lực lượng vũ trang. Đồng thời tác giả khẳng định, ngày nay muốn hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ giáo dục và huấn luyện cấp dưới thì các sĩ quan của lực lượng vũ trang Liên Xô phải nắm vững một cách có hệ thống CTĐ, CTCT, phải kiên trì nâng cao tri thức về kỹ thuật, nghiên cứu chiến thuật, vũ khí và trang bị hiện đại, học tập phương pháp sử dụng chúng một cách có hiệu quả nhất trong chiến đấu.v.v. Cán bộ chính trị phải không ngừng nâng cao trình độ tư tưởng, bổ sung và hoàn thiện kiến thức lý luận. Đặc biệt, tác giả đưa ra biện pháp nâng cao trình độ cho cán bộ chính trị và bí thư của các tổ chức đảng ở cơ sở, cơ quan chính trị các cấp trong các lực lượng vũ trang Liên Xô là cần tổ chức các đợt tập huấn định kỳ. Các đợt tập huấn ấy tạo cơ hội tốt cho cán bộ chính trị và các bí thư trao đổi kinh nghiệm góp phần nâng cao trình độ mọi mặt cho cán bộ các lực lượng vũ trang Liên Xô.

Trong cuốn “*Công tác đảng, công tác chính trị trong các lực lượng vũ trang Liên Xô 1918 - 1973*”, Bộ Quốc phòng Liên Xô [8]. Các tác giả đã khái quát sự hình thành, phát triển, những thành tựu đạt được của CTĐ, CTCT trong lực lượng vũ trang Liên Xô qua các thời kỳ cách mạng; thông qua tổng kết thực tiễn chỉ ra một số bài học

kinh nghiệm có giá trị cả trong hoạt động CTĐ, CTCT và trong đào tạo, bồi dưỡng ĐNCB chính trị đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội và Hải quân Liên Xô trong các thời kỳ đấu tranh cách mạng và xây dựng quân đội chính quy, hiện đại. Đặc biệt trong Chương 4 của cuốn sách, tác giả đã tổng kết những kết quả đào tạo cán bộ chính trị trong các lực lượng vũ trang Liên Xô. Các tác giả cho rằng: các cán bộ chỉ huy và cán bộ chính trị là những người trước tiên chịu trách nhiệm về tổ chức đời sống và hoạt động của quân đội, huấn luyện và giáo dục các cán bộ, chiến sĩ; việc đào tạo, nâng cao trình độ nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ chính trị được tiến hành bằng hai hướng cơ bản: bằng học tập ở các nhà trường quân sự và trực tiếp bồi dưỡng ở các đơn vị. Việc đào tạo cán bộ chính trị trực tiếp tại các đơn vị ngày càng có tổ chức hơn và đúng đối tượng hơn. Nội dung bồi dưỡng cán bộ chính trị đã được bổ sung những kiến thức quân sự. Đồng thời, các tác giả đã xác định việc cải tiến một cách căn bản việc đào tạo cán bộ chính trị là một trong những điều kiện có tính chất quyết định tiếp tục đẩy mạnh hoạt động CTĐ, CTCT trong quân đội và hạm đội, tổ chức và tiến hành CTĐ, CTCT theo những yêu cầu mà Đảng Cộng sản đề ra cho xây dựng Quân đội và Hải quân Liên Xô.

Trong cuốn sách *“Công tác tư tưởng trong các lực lượng vũ trang Xô Viết”*, A.A. Ê-pi-sép [62]. Tác giả cho rằng, trong xây dựng quân đội, nhiệm vụ hết sức quan trọng là phải không ngừng hoàn thiện hệ thống huấn luyện và giáo dục - đào tạo về mặt tinh thần - chính trị và tâm lý cho quân nhân. Trong đó, vấn đề nổi lên là điều khiển sự phát triển tinh thần của quân nhân bằng phối hợp tác động của các loại nhân tố: môi trường, xã hội, hệ thống giáo dục và tu dưỡng. Vì vậy, cần hoàn thiện các hình thức, phương pháp làm việc của chỉ huy trưởng, các cơ quan chính trị, các tổ chức đảng, tăng cường đội ngũ cán bộ chính trị trong quân đội sẽ góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tư tưởng trong quân đội.

Trong giáo trình *“Công tác đảng - công tác chính trị của Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc”*, Trương Tử Nghị [80]. Các tác giả cho rằng, Quân ủy Trung ương và Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc rất quan tâm, coi trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Tác giả xác định việc đào tạo, bồi dưỡng cán

bộ luôn có tính cấp thiết, quan trọng, một trong những nhiệm vụ chiến lược lâu dài, có ý nghĩa quyết định đến việc xây dựng quân đội cách mạng hóa, hiện đại hóa và chính quy hóa. Nội dung bồi dưỡng cán bộ phải toàn diện trên tất cả các lĩnh vực, cả về chính trị, quân sự, khoa học tự nhiên, khoa học kỹ thuật, những kinh nghiệm thực tiễn; chỉ ra các hình thức, phương pháp, con đường bồi dưỡng cán bộ. Đồng thời, tác giả cho rằng Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc rất coi trọng hình thức phải kết hợp chặt chẽ đào tạo, bồi dưỡng ở các nhà trường và bồi dưỡng ở đơn vị, khuyến khích, động viên cán bộ tự nghiên cứu, học tập. Đặc biệt, tác giả rất chú trọng đến bồi dưỡng năng lực sáng tạo và rèn luyện năng lực thực hành của cán bộ trong thực tiễn, là một trong ba tố chất chủ yếu tạo nên năng lực và phẩm chất cán bộ trong quân đội; đó là một quá trình liên tục, không tách rời, không thể gián đoạn. Mỗi chính trị viên phải gian khổ phấn đấu, cố gắng không ngừng, thực sự cầu thị, điều tra, nghiên cứu để nâng cao trình độ năng lực của mình mới đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ.

Trong cuốn sách “*Khoa học lãnh đạo hiện đại*”, Vương Lạc Phu, chủ biên [115]. Các tác giả cho rằng phẩm chất người lãnh đạo cần tu dưỡng bao gồm: Phẩm chất chính trị, phẩm chất tri thức, phẩm chất năng lực và phẩm chất tâm lý. Theo các tác giả việc rèn luyện, nâng cao phẩm chất người lãnh đạo là học tập lý luận và hoạt động thực tiễn của bản thân; Trong đó thực tiễn bản thân là khâu cơ bản nhất để hình thành phẩm chất, năng lực của bản thân người cán bộ; từ đó tác giả khẳng định con đường tự học tập, rèn luyện của người cán bộ là một trong những biện pháp quan trọng nhất để nâng cao phẩm chất người lãnh đạo.

1.2. Tình hình nghiên cứu ở trong nước liên quan đến đề tài luận án

Liên quan đến đề tài luận án đã có nhiều công trình khoa học cấp Nhà nước, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị; các bài nói, bài viết của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quân đội và của các nhà khoa học được công bố với các góc độ, phạm vi và phương pháp nghiên cứu khác nhau, tiêu biểu có nhóm các công trình là: